

mellem tekst og makt. Enkelte stikkord for innholdet er: makt i sakprosa, metaforers makt, betydninger av ordet «liksom» i et maktperspektiv, visuell makt samt makt i tilknytning til medier og forskningsjournalistikk. De fleste kapitlene inneholder empiri som illustrerer og gir belegg for sentrale poenger. Kapitlene er velskrevet og krever stort sett ikke spesielle forkunnskaper. Hvis jeg skal fremheve ett kapittel, må dette bli Amund Børdahls *Maktprosa*. Denne teksten inviterer til et bukkeritt av spenstige refleksjoner og analyser kombinert med en lekende penn.

En medisin med interesse for språk, tekster og makt vil finne mye interessant stoff i *Maktens tekster*. Antologien tematiserer imidlertid ikke medisinske tekster. Det er en kjensgjerning at medisinen representerer en verden av tekster med egne normer for logikk og etablering av autoritet; journaltekster, legeerklæringer og offentlige dokumenter. Det er her nærliggende å trekke frem Petter Aaslestad's bok *Pasienten som tekst* (1), som Siri Meyer nevner i innledningen til *Maktens tekster*. Aaslestad har studert fortellerrollen i psykiatriske journaler med bakgrunn i et fortellerteoretisk perspektiv. Jeg tror *Maktens tekster* og *Pasienten som tekst* vil kunne utfylle hverandre og gi medisinere verdifull innsikt i tematikken tekst, makt og medisin.

Jan C. Frich

Nevrologisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Aaslestad P. *Pasienten som tekst: fortellerrollen i psykiatriske journaler. Gaustad 1890-1990*. Oslo: Tano Aschehoug, 1997.

Helse, etikk og Internett

Anderson JG, Goodman KW

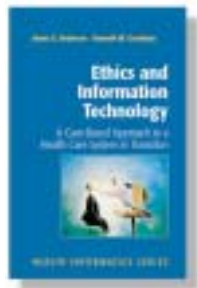
Ethics and information technology

A case-based approach to a health care system in transition. 213 s, ill. Heidelberg: Springer, 2002. Pris EUR 75
ISBN 0-387-95308-6

Health Informatics Series starta i 1988 under namnet *Computers in Health Care*, og består no av i alt 26 titlar. Målgruppa for publikasjonane er tilsette på ulike nivå i helsevesenet, fagleg eller administrativt. Ideen bak serien er å ta konsekvensane av dei endringane moderne informasjonsteknologi medfører for helsevesenet og bruke denne teknologien til å framskaffe oppdatert informasjon og kunnskap på dei ulike fagfelt.

Forfattarane er tilknytt amerikanske universitet. Anderson er professor i sosiologi ved Purdue University i Indiana. Goodman er leiar for eit program i bioetikk ved University of Miami.

Denne boka om etikk og informasjonsteknologi er eit forsøk på å konkretisere dei etiske problemstillingane ein møter i praksis når ein tar i bruk moderne informasjonsteknologi. Det presenteres mange «case studies», eksempel der etiske problemstillingar blir aktualisert. Emna for kapittel er klinisk verksemd, som til dømes virtuelle konsultasjonar eller virtuelle heimebesøk, medisinerer via Internett, diagnostisering av depresjon. Andre kapittel omhandlar helseopplysning, konfidensialitet, bioteknologi, klinisk forskning.

Boka har preg av å vere ein slags katalog eller arbeidsbok. Den er kjemisk fri for etisk teori. Lesaren får presentert problemstillingane på fritt grunnlag. I valet mellom å skape ein enkel oversikt og å vere utfyllande, har forfattarane lagt vekt på det første. Det er nok mest pedagogisk. For skulle dei hatt med seg alt relevant stoff, ville boka lett bli for stor og uhandterleg. Slik dei har gjort det, er boka blitt kortfatta og lett å ta i bruk.

Boka er veleigna for undervisningsformål. Sjølv er eg ingen kompetent kjennar av alle helserelaterte Internett-sider, og har hatt god nytte av å bli orientert om kva som skjer på feltet. Diskusjonsdelen er den minst interessante. Her blir det gjerne same problemstillingane om igjen og om igjen. Ei strammare stryking og redigering hadde gjort seg.

Alt i alt ei sakleg, oversiktleg, men også litt kjedeleg bok. For det er sjeldan særleg engasjerande å lese telefonkatalogen.

John Nessa

Hjelmeland kommunale legekontor

Nødvendig for laboratoriebrukere

Åsberg A., red,

Brukerhåndbok i klinisk kjemi

2. utg. 605 s, tab, ill. Haugesund: Norsk forbund for klinisk kjemi, 2002. Pris NOK 498
ISBN 82-7868-032-9

Brukerhåndbok i klinisk kjemi, med laboratorieoverlegene Jakob A. Stakkestad og Arne Åsberg som redaktører og hovedbidragsyttere, ble en suksess da den kom i 1996. Over 9 000 bøker skal være solgt. De fleste er vel fortsatt tilgjengelige ved legekontorer og i sykehus, for oppslag på medisinsk-biokjemiske laboratorieanalyser, indikasjoner og tolking.

Boken ble til på oppfordring og med støtte fra Norsk forbund for klinisk kjemi og klinisk fysiologi (nå Norsk forening for medisinsk biokjemi, spesialiteten og spesia-

listforeningen har skiftet navn i 2002). En rekke av fagets fremste var konsulenter/faglige medarbeidere.

Aktørene har nå funnet tiden moden for 2. utgave av brukerhåndboken. Medarbeiderlisten er supplert med nye navn. Særlig er dekningen bredere fra andre laboratoriemedisinske spesialiteter. Tilsvarende er bokens repertoar, i tillegg til revisjon og ajourføring, utvidet med relevante farmakologiske, genetiske og immunologiske analyser. Fortsatt dominerer klinisk kjemi/medisinsk biokjemi. Og som det står i forordet, bokens innhold er representativt for den rådende oppfatning blant laboratoriemedisinerne.

Bokens viktige kapittel om tolking av prøvesvar er gjort lettere tilgjengelig. Alle som rekvirerer laboratorieanalyser, bør forstå hvorfor f.eks. kolesterol i serum må endres 1, 3 mmol/l i høyt normalt nivå «for at vi med 95 % sannsynlighet kan hevde at endringen ikke skyldes tilfeldig intraindividuell biologisk variasjon og/eller analytisk variasjon». Og dette kapitlet har nå fått plass foran i boken. Der står det også som tidligere godt om prøvetaking og prøvehåndtering. Feil på dette området er nå den viktigste grunnen til at analysesvar blir gale, etter at analyseringspåliteligheten gjennom de senere årene er betydelig forbedret.

Mange synes vel fortsatt at en papir-/bokutgave er mest hensiktsmessig for et oppslagsverk. Men Norsk forening for medisinsk biokjemi bør, i god «legeforeningstradisjon», fortsatt ta fagutviklingsansvar, og sørge for at vi nå får et tilsvarende elektronisk oppslagsverk. Se til våre svenske kolleger, som løpende vedlikeholder en fin elektronisk oversikt over analyser sortert etter hva som bør brukes mer og mindre, med noen få litteraturreferanser som begrunner vurderingen (www.svls.se/sektioner/sfkk/nyckel/).

Laboratorieanalyser, benyttet riktig, er kostnadseffektive informasjonsbærere for sykdomsdiagnostikk og behandlingskontroll. Tatt i betraktning omfanget av og kostnadene ved dagens laboratoriebruk, og ikke minst kostnadene i penger og pasientvelferd ved feilbruk, bør det kreves at leger som rekvirerer laboratorieundersøkelser er rimelig godt orientert om analysene. Denne boken, eller forrige utgave, er en nødvendighet. Boken koster ikke mer enn hva som betales (riktignok av Rikstrykerverket/helseforetak, ikke av bokkjøper) for et par prøver/rekvisisjoner som en lege sender sitt medisinsk-biokjemiske laboratorium.

Sven Chr. Enger

Capio Diagnostikk
Oslo